

Latvijas Valsts prezidenta kanceleja
Prezidenta preses dienests

Rātslaukums 7, LV-1900, tālr. 67092123,
prese@president.lv, www.president.lv

2016-07-04

**Valsts prezidenta uzruna Ebreju tautas genocīda piemiņās memoriālā
2016. gada 4. jūlijā**

Ļoti cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze!
Augsti godājamais Ministru prezidenta kungs!
Augsti godājamais aizsardzības ministra kungs!
Augsti godājamais Suharenko kungs un Latvijas Ebreju draudžu un kopienu padomes saime!
Godājamā Latvijas ebreju kopiena!
Ekselences!
Dāmas un kungi!

Holokausts, ebreju tautas katastrofa, ir arī Latvijas – mūsu zemes un mūsu tautas vēstures daļa. Šodien šeit, horālās sinagogas atrašanās vietā Rīgā, pieminam visus līdzcilvēkus, kas tika vajāti un nogalināti tikai tāpēc, ka bija ebreji.

Šajās dienās pieminam arī holokausta šausmas izdzīvojušā, leģendārā Elī Vīzela aiziešanu. Elī Vīzels, Nobela Miera prēmijas laureāts, bija viens no tiem, kas nenogurstoši vērsa pasaules uzmanību uz holokausta piemiņas nepieciešamību un nozīmi mūsdienās. Viņa paveiktais ir veidojis šī laikmeta vērtību sistēmu.

Holokausts ir ebreju sāpe un tā ir arī visu mūsu, visas Latvijas kopējā traģēdija, ko it īpaši skaudri izjūtam gadskārtējās piemiņas dienās. Pirms 75 gadiem sāktajā slaktiņā gāja bojā tūkstošiem mūsu līdzcilvēku.

Holokausta neprāts, holokausta noziegums tika ienests un organizēts no ārpuses. Līdz ar svešo karu 1941. gadā tas, atnāca arī uz Latvijas zemi. Latvijas valsts tika iznīcināta. To nodevīgi bija sagrāvušas noziedzīgas lielvaras – padomju un nacistu. Diemžēl holokausts nenotika arī bez pašu līdzskrējējiem un noziegumu izpildītājiem. Šiem noziegumiem nav noilguma un attaisnojuma.

Šī piemiņas vieta ir mūsu morālās un ētiskās skaidrības vieta. Tā ir atgādinājums mums arī šodien būt modriem un pārdomāt notikušo. Vissvarīgāk tas ir mums, kas to laiku nav pieredzējuši un kas pat vēl nebija dzimuši.

Pasaule diemžēl joprojām piedzīvo genocīdu, etniskas tīrīšanas un saskaras ar rasismu, antisemitismu un ksenofobiju. Notiek agresijas akti un svešu zemju sagrābšana.

Tāpēc mums joprojām ir pilnībā jāizzina tā laika notikumi. Ir jāatceras arī tā laika varoņi – ebreju glābēji. Viņu skaits pēc izcilā vēsturnieka un holokausta aculiecinieka Marģera Vestermaņa pētījumiem ir vairāk nekā 600.

Vestermaņa kunga dibinātais muzejs „Ebreji Latvijā”, ko šodien apmeklēšu, ir nozīmīgs dokumentācijas centrs, kas glabā tūkstošiem vēsturisku vienību. Mums visiem ir nozīmīgi, ka šīs liecības neizzūd un tiek nodotas tālāk. Muzejs saglabā bojā gājušo piemiņu.

Svarīgi, ka tas apzina arī cilvēkus, kuri, neskatoties uz nežēlīgo nacistiskās Vācijas režīmu, patiesām dzīvības briesmām sev un savām ģimenēm, holokausta laikā glāba līdzcilvēkus,

glāba ebrejus. Šodien viesošos arī Žaņa Lipkes memoriālā Ķīpsalā, kas glabā liecības un atmiņas par šiem drosmīgajiem cilvēkiem.

Gribu uzsvērt Latvijas nepārprotamo nosodījumu jebkurām mūsdienu antisemitisma izpausmēm. Latvijas tautas nostāja šajā jautājumā tika apliecināta deklarācijā “Par genocīda un antisemitisma nepieļaujamību Latvijā” – vienā no pirmajiem dokumentiem, kas pieņemti pēc Latvijas neatkarības atgūšanas. Tomēr ikdienā joprojām redzam, cik trausla ir izpratnes robeža par citām kultūrām un reliģijām. Katram jāapzinās sava atbildība, ja tiek sludināti aicinājumi uz neiecietību un naidu.

Karš un okupācijas pagājušajā gadsimtā bija noziegumu virkne, kas izdzēsa cilvēku dzīvības un sagrāva valstis. Tikai patiesība ir īstens spēks, un tā ir jāzina mums visiem. Tikai ar patiesību un godaprātu mēs varam pārvarēt šo traģēdiju un iet tālāk.

Mūžīga piemiņa ebreju un visas Latvijas holokausta traģēdijas upuriem!